

Redukce dimenzionality

(a) (2 b) Definujte problémy redukce dimenzionality formálně (vstup, výstup, předpoklady, kritéria řešení).

Vstup:

$$\mathbf{X} = \{\mathbf{x}_i\}_{i=1}^m \subset \mathcal{X} \text{ of dimension } D \text{ (typically } \mathbb{R}^D)$$

Výstup:

- a transformed space $\mathcal{T}$ of dimension L ,
- dimensionality reduction mapping $\mathbf{F} : \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{T}$,
- reconstruction mapping $\mathbf{f} : \mathcal{T} \rightarrow \mathcal{M} \subset \mathcal{X}$,

Předpoklady

$\mathbf{X}$ at least approximately lies on a manifold with $d < D$,

Manifold - je topologický prostor, který lokálně připomíná Euklidovský prostor

Kritéria řešení:

- $L < D$, L is as small as possible, at best $L = d$ (the intrinsic dimension),
- the manifold approximately contains all the sample points

$$\{\mathbf{x}_i\}_{i=1}^m \subset \mathcal{M} \stackrel{\text{def}}{\approx} \mathbf{f}(\mathcal{T}),$$

- or alternatively, the reconstruction error of the sample is small

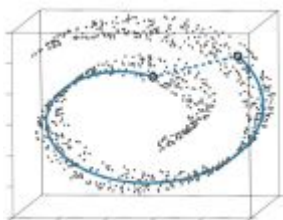
$$E_d(\mathbf{X}) \stackrel{\text{def}}{=} \sum_{i=1}^m d(\mathbf{x}_i, \mathbf{f}(\mathbf{F}(\mathbf{x}_i))).$$

(b) (2 b) Definujte a vysvětlete pojem multidimenzionální škálování.

Stejně jako PCA metoda se snaží redukovat dimenzionalitu. Hlavní rozdíl je, ale že místo aby se soustředila na korelaci mezi vzorky, tak se soustředí na vzdálenost mezi vzorky. Hlavní myšlenkou je, že body v originálním prostoru, které byly blízko by se měly i v prostoru s nižší dimenzí namapovat k sobě.

(c) (2 b) Definujte pojem geodetická vzdálenost (geodesic distance). Popište možnosti jejího využití při redukcí dimenze.

Nejkratší délka cesty spojující dva body, která se nachází na manifoldu. Může nám vyřešit problémy, které se vyskytují s euklidovskou vzdáleností. Využívá se například v ISOMAP. Viz obrázek:

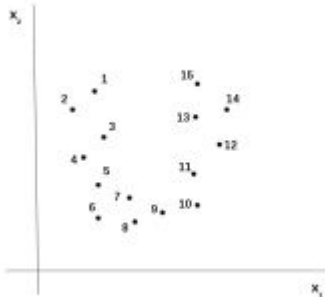
(d) (2 b) Napište pseudokód metody založené na multidimenzionálním škálování a geodesické vzdálenosti. Pojmenujte tuto metodu.

ISOMAP

1. Pro každý vzorek (bod) nalezneme nejbližší sousedy
  - a. KNN nebo ve fixní vzdálenosti

2. Sestrojíme graf soused
  - a. Každý bod spojíme s jeho sousedy
  - b. Délka hrany se rovná geodetické vzdálenosti mezi body
3. Nalezneme nejkratší cestu mezi všemi dvojicemi bodů
4. Sestrojíme pomocí MDS mapování nižší dimenze

(e) (2 b) Na obrázcích níže naznačte funkci metody popsané výše (tj. graficky naznačte způsob mapování bodů z prostoru vyšší dimenze do prostoru dimenze nižší). Může výstup vypadat i jinak než jste zakreslili?

Řešení může vypadat i jinak.

Multivariátní regrese. (10 b) Sestavujete multivariátní lineární model. Závisle proměnných je velký počet, jejich relevance je odlišná, některé z těchto proměnných jsou zcela irrelevantní.

(a) (2 b) Pojmemy 2 základní metody, pomocí kterých lze dosáhnout smrštění (shrinkage) výsledného modelu a zapíšte kritéria funkce, které tyto dvě metody minimalizují.

LASSO

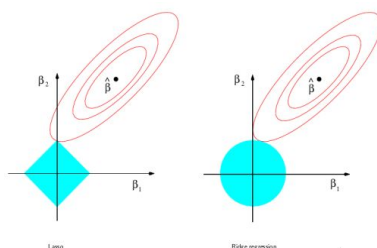
$$\sum_{i=1}^m (y_i - \hat{\beta}_0 - \sum_{j=1}^p \hat{\beta}_j x_{ij})^2 + \lambda \sum_{j=1}^p |\hat{\beta}_j| = RSS + \lambda \sum_{j=1}^p |\hat{\beta}_j|$$

Ridge regression

$$\sum_{i=1}^m (y_i - \hat{\beta}_0 - \sum_{j=1}^p \hat{\beta}_j x_{ij})^2 + \lambda \sum_{j=1}^p \hat{\beta}_j^2 = RSS + \lambda \sum_{j=1}^p \hat{\beta}_j^2$$

(b) (2 b) Vysvětlete, v čem se výstup výše uvedených metod bude lišit. Zdůvodněte.

Ridge regression výsledek bude obsahovat všechny prediktor p , kvůli tomu se nezbavíme irrelevantních proměnných. LASSO narozdíl od ridge regression bude mít ve výsledku některé koeficienty prediktorů nula a tím se jich zbaví. Důvodem je, že LASSO používá L1 normu, takže nutí některé koeficienty být nula zatímco ridge používá L2 normu. Viz obrázek:

(c) (1 b) Vyžaduje některá z výše uvedených metod předpracování dat? Pokud ano, jaké a proč?

musíš si ty data standardizovat

posunout do středu, a normovat buď rozptylem a nebo normou

protože kdybys měl jednu proměnnou v kilometrech a jednu v nanometrech, tak budou mít úplně jiný měřítko, ten koeficient beta u nanometrů bude mnohem větší než u kilometrů aby to vyvážil, a když to budeš regularizovat, tak bys jim oběma stáhnul hodnotu stejným způsobem

(e) (2 b) Vysvětlete, proč mohou smrštěné modely dosáhnout nižší testovací chyby než referenční plný model vytvořený metodou nejmenších čtverců. Vysvětlení podpořte kompromisem mezi zaujetím (bias) a rozptylem (variance) obou typů modelů (plný vs smrštěný). Oba pojmy potřebně k vysvětlení definujte.

(f) (1 b) V čem jsou nevýhody smršťování oproti klasické aplikaci nejmenších čtverců?

nevýhody shrinkage metod jsou nutnost ladit parametr (λ), a nejasná interpretace koeficientů, případně testy hypotéz nad nima

Robustní statistika

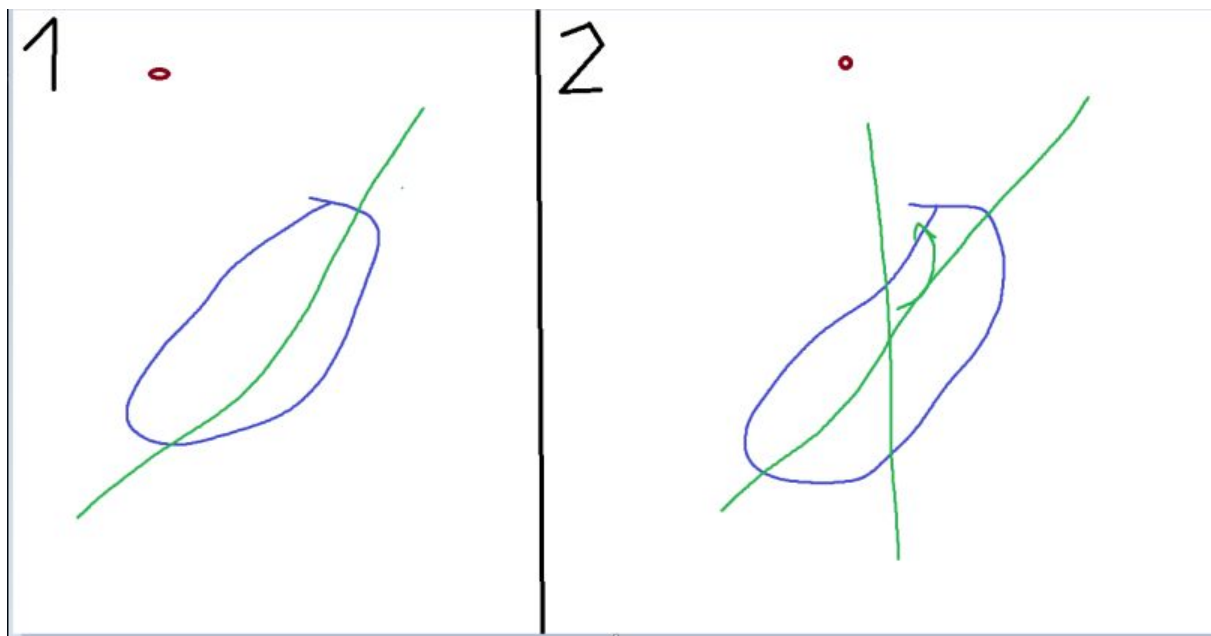
(a) (2 b) Co to je robustní regrese a za jakých podmínek je její využití vhodné?

neoptimalizuješ čtverce, ale nějakou robustnější ztrátu - sumu absolutních odchylek, nebo sumu Huber losses

(b) (1 b) Myšlenku robustní regrese demonstrujte graficky (postačí příklad jedné závislé a jedné nezávislé proměnné, bodový graf a srovnání výstupu robustní a klasické regrese).

nakreslíš dvakrát ten samej dataset, kde bude obláček pár hezkejch bodů a jeden zmrď puntík někde v piči

a ukážeš že přímka fitnutá obyčejnou regresí totálně uhne směrem k puntíku v piči (ale ne úplně na něj, jenom tím směrem), zatímco robustní přímka se ani nehne, případně jen velmi lehce

- (c) (2 b) Jak lze regresní úlohu přeformulovat, aby šlo o robustní regresi? Popište alespoň 2 možnosti formulace.

neoptimalizuješ čtverce, ale nějakou robustnější ztrátu - sumu absolutních odchylek, nebo sumu Huber losses

- (d) (4 b) Máte k dispozici dva párové vzorky:

$$s_1 = \{293, 311, 331, 295, 337, 328, 291, 306, 323, 316\},$$

$$s_2 = \{298, 322, 321, 321, 343, 331, 289, 316, 329, 322\}.$$

Statistiky srovnajte oba vzorky na základě vhodné míry polohy (estimation of location, central tendency). Využijte jednu parametrickou a jednu neparametrickou, tj. robustní metodu. Pro obě metody formulujte jasný závěr.

Můžete využít těchto formulí: $T = \frac{\bar{d} - D_n}{s_d / \sqrt{n}}$, $W = \sum_{i=1}^n (\text{sgn}(x_i - y_i) R_i)$.

Příslušné tabulkové hodnoty: $t_{0.95,9} = 1.883$, $t_{0.975,9} = 2.262$, $t_{0.99,9} = 2.281$, $t_{0.995,9} = 3.250$;

$$w_{0.95,10} = 40, w_{0.99,10} = 51.$$

mean=313.1, 319.2

median=311-316, 321-322

atd...

t = 2.0842, tedy zamítáme na hladině 0.95, ale dal ne

W = 38 a tak nezamítáme H₀

- (e) (1 b) Srovnajte výhody a nevýhody obou přístupů pro danou dvojici vzorků.

Power analysis

- (a) (2 b) Vysvětlete pojem síla statistického testu.

Pravděpodobnost, že zamítnu H₀, když H_a. Síla testu závisí na tom jak často se vyskytuje error Typu 2 (Beta). Beta nam říká jak moc je test nerozhodný. Malá Beta = test je nerozhodný, ale když už se rozhodne tak to je většinou pravda

- (b) (3 b) Na čem síla testu závisí a jak (uvedte tři faktory, pro každý faktor popište typ vztahu)?

počet samplů = s počtem roste síla

alpha = závisí nepřímo

d = míra porušení H₀, jistota zamítnutí -> tím větší tím lepší

- (c) (5 b) Kolik účastníků testu je třeba pozvat na testování, pokud chcete mít 90% šanci vidět problémy, které postihují 30% všech uživatelů? Napište a popište rovnici pro výpočet velikosti vzorku pro objevování problémů. Proveďte výpočet.

$$n = \log(1-x)/\log(1-y) = \log(1-0.9)/\log(1-0.3) = 6.46, \text{ tudíž } 7 \text{ lidí}$$